

IO2 – Integraatioresurssien työkalupakki

Käsikirja – Infoähky ja
miten tulla toimeen sen
kanssa

exemplar

Young Migrant Integration Leaders

Vertaisohjaajan käsikirja

Tämän lyhyen käsikirjan tarkoitus on auttaa sinua, vertaisohjaaja, käyttämään Integraatioresurssien työkalupakin tarjoamia digitaalisia resursseja nuorten maahanmuuttajien kanssa yhteisössäsi. Tämän lyhyen oppaan avulla kerromme sinulle hieman taustatietoa digitaalisissa resursseissa läpikäytävistä aiheista, jonka jälkeen tarjoamme ohjausta niiden jälkeiseen harjoitukseen, jonka voit tehdä paikallisen verkostosi nuorten kanssa. Tähän käsikirjaan sisällytetty harjoitus edistää heidän ymmärrystään digitaalisten resurssien hahmottelemasta aiheesta. Joissakin tapauksissa, joissa ryhmäkeskustelu on toimivampi tapa, opastamme sinua sellaisen järjestämisessä, ja tarjoamme joitain keskustelunaiheita ja kysymyksiä, jotka voit esitellä paikallisen ryhmäsi nuorille.

Tämän käsikirjan aihe liittyy digitaaliseen resurssiin – **Infoähky ja miten tulla toimeen sen kanssa**

Johdanto aiheeseen

Tämän digitaalisen resurssin tavoitteena on rohkaista nuoria arvioimaan kriittisesti verkosta löytämiään tiedonlähteitä ja harjoittamaan kriittistä ajattelua – sen sijaan, että he lankeaisivat valeutisten ansaan.

Meitä pommitetaan päivittäin informaatiolla verkossa, TV:ssä, radiossa, painetussa ja sosiaalisessa mediassa, mutta mistä tiedämme, että se mitä luemme tai kuulemme, on paikkansapitävää tai faktoihin perustuvaa? On helppo joutua taivutelluksi uskomaan jotakin, jos sitä toistetaan tarpeeksi usein, mikäli se on painetussa muodossa tai tulee joltakulta, jota ihailamme tai kunnioitamme. Joissain olosuhteissa tämä ei ehkä ole niin ongelmallista, mutta voidaksemme tehdä hyvin perusteltuja päätöksiä tai saadaksemme tietoa meille tärkeistä aiheista, on ehdottoman tärkeää, että lähteet, joihin luotamme, ovat todenmukaisia.

Tehtiinpä tutkimusta mistä tahansa aiheesta, internetistä on tullut yleisin pistäytymispaikka. ”Googlaaminen” on lisätty sanakirjoihin verbiksi, joka tarkoittaa ”etsiä jotakin internetistä käyttäen Google-hakukonetta”. On olemassa lukuisia

samankaltaisia hakukoneita, jotka kaikki päästävät meidät käsiksi käytännössä rajattomaan määrään dataa. Mutta miten päätämme sen, mikä on uskottava tiedonlähde, erityisesti juuri silloin, kun tieto ja uutiset haetaan verkosta? Ilmaisusta ”valeuutinen” on tulossa yhä suositumpi, ja on vaikeaa suodattaa kaikkia verkossa olevia lähteitä havaitakseen sen, mikä on uskottavaa ja mikä valetta.

”Valeuutinen” on termi, joka tuli suosituksi vuoden 2016 Yhdysvaltain presidentinvaalien yhteydessä. Sen keksi ensimmäisenä nykyinen presidentti Donald Trump, joka kuvasi sillä sitä, miten yhdysvaltalaiset joukkotiedotusvälineet raportoivat Venäjän sotkeutumisesta vaalikampanjointiin. Nykyisin ”valeuutinen” on yleistermi, jota käytetään yhteiskunnassa laajasti esimerkiksi kuvaamaan epäjohdonmukaisuuksia raportoinnissa, mutta myös vaikkapa vähättelemään uutisraportteja, jotka saattavat edustaa henkilön mielipiteelle vastakkaista näkökulmaa, tai jotka ovat ristiriidassa jonkin poliittisen puolueen näkemyksen kanssa. On totta, että mediaa käytetään joskus manipuloinnin välineenä, ja verkossa olevien uutisten ja median määrän jatkaessa kasvuaan sieltä löytyy myös materiaalia, joka todella on ”valeuutisia”. Toisaalta tätä termiä käytetään nykyään hyvin herkästi leimaamaan mikä tahansa uutinen tai mielipide, josta ihminen ei ole samaa mieltä – ja tämä on vaarallinen kehityssuunta, sillä siitä seuraa, että ihmiset voivat muodostaa ja ylläpitää kapeakatseisia mielipiteitä ilman, että heidän näkemyksiään haastetaan.

Tämän resurssin käyttäminen ryhmän kanssa

Tämän resurssin käyttämiseksi paikallisen ryhmäsi nuorten kanssa, suosittelemme, että aloitat esittelemällä aiheen ryhmäsi ihmisille. Valmistellaksesi sanomisesi, sinun tulisi ensin itse katsoa digitaalinen resurssi, ja sen jälkeen tehdä yhteenveto tämän käsikirjan mainitsemista avainasioista.

Tämän jälkeen sinun tulisi kehottaa kaikkia ryhmäsi nuoria katsomaan digitaalinen resurssi. Mikäli sinulla ei ole käytettävissä videotykkiä ja valkokangasta, voit pyytää tovereitasi kirjautumaan sisään EXEMPLAR projektin nettisivuille: www.exemplars.eu ja tutustumaan digitaaliseen resurssiin älypuhelimillaan, tableteillaan tai muilla laitteilla.

Kun kaikki ryhmässä ovat katsoneet videoresurssin, sinun tulisi aloittaa kysymällä heiltä:

1. Mitä mieltä olit videoresurssista?
2. Mitä opit siitä? Opitko jotakin uutta?
3. Millä tavoin tämä resurssi oli sinusta hyödyllinen, ja miksi?

Jatkoharjoitus

Varmistettuasi, että kaikki ryhmäsi nuoret ovat nähneet digitaalisen resurssin ja osallistuneet lyhyeen keskusteluun, rohkaisemme sinua vetämään hieman pintaa syvemmälle menevän keskustelun aiheesta ”valeuutiset”.

Harjoituksen nimi: Ryhmäkeskustelu – Osaatko tunnistaa valeuutiset?

Ajankäyttö: Suosittelemme, että käytät keskusteluun ryhmäsi kanssa 15-20 minuuttia – riippuen siitä, miten paljon heillä on kokemusta valeuutisista ja minkä verran he ovat halukkaita jakamaan ryhmän kanssa.

Materiaalit: Tätä aktiviteettia varten et tarvitse mitään materiaaleja, vain paikan, jossa voit istua ryhmäsi nuorten kanssa ja keskustella aiheesta – kokeile paikallista yhteisötaloa tai nuorisotilaa, jos sellainen löytyy kunnastasi/kaupungistasi.

Ryhmäkeskustelun valmisteleminen:

- Ennen kuin aloitat ryhmäkeskustelun, on tärkeää, että ilmapiiri on oikeanlainen – joten pohdi, missä järjestät paikallisen tapaamisesi. Kuten aiemmin mainittiin, yhteisö- tai nuorisotila voi olla sopiva paikka aloittaa.
- Mukavan ilmapiirin luomiseksi sovi yhteisesti ryhmäsi nuorten kanssa, että kaikkien mielipiteitä tulisi kunnioittaa, toisia kuunnella heidän puhuessaan ja olla keskeyttämättä ketään – kaikkien mielipiteet tulisi ottaa huomioon ja kunnioittaa niitä.
- Varmista, että kaikki nuoret ovat katsoneet digitaalisen resurssin, ja aloita sitten joillakin avainkysymyksillä, jotka esitettiin videon lopussa:

- Mikä oli viimeisin valeuutinen, johon itse törmäsit?
- Miksi oli ilmeistä, että se ei pitänyt paikkaansa?
- Mitä henkilökohtaisesti teet sellaisen julkaisun kanssa, joka tuottaa valeuutisia – blokkatko sen, ilmiannatko sen vai jatkatko ehkä vain sen seuraamista hyvien naurujen toivossa?
- Keskusteltuanne näistä kysymyksistä voit pyytää ryhmäsi nuoria tekemään hakuja internetissä – käyttäen puhelimiaan ja älylaitteitaan – ja etsimään esimerkkejä valeuutisista.
- Voit myös näyttää heille seuraavat videot, jotka näyttävät yhden valeuutisten tekniikan käytännössä (videot englanniksi):
  - Reality Check: Why These News Anchors Are Parroting the Same Script (VIDEO) <https://youtu.be/po8DZ9eGpgI>
  - Fake News Mainstream Media Clones Caught Repeating Each Other Word for Word! Unbelievable (VIDEO): https://youtu.be/_-fON6zI4yM
- Nämä videot näyttävät, miten yhdysvaltalaisessa mediassa toistellaan papukaijamaisesti samoja sanoja. Englanniksi tälle on termi ”parroting” (”papukaijailu”), joka tarkoittaa käytäntöä, jossa samoja uutisia ja tarinoita toistellaan loputtomiin, tavoitteena saada nämä uutisaiheet vaikuttamaan uskottavammilta.

exemplar

exemplar

Young Migrant Integration Leaders

INNEO

JUGEND- &
KULTURPROJEKT EV.

HUBKARELIA

The Rural
Hub

SUSTAINABLE EDUCATION
SEAL
CYPRUS
ACTIVE LEARNING

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 2018-1-DE02-KA204-005035